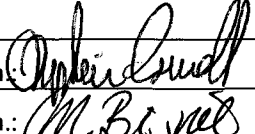

KI-notat nr.: 1/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Stranda Energiverk/Rødset kraftverk		Middelthuns gate 29
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal/Stranda		Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign: 	Telefon: 22 95 95 95 Telefaks: 22 95 90 00
Saksbehandler:	Marianne Bismo	Sign.: 	E-post: nve@nve.no Internett: www.nve.no
Dato:	14 JAN 2009		Org. nr.: NO 970 205 039 MVA
Vår ref.:	NVE 200707827-16 ki/mbi		Bankkonto: 0827 10 14156
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Søknad om tillatelse til bygging av Rødset kraftverk i Stranda kommune, Møre og Romsdal fylke

Innhold

Sammendrag	2
Søknad	3
Uttalelser til søknaden	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene.....	8
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	9
NVEs vurdering.....	13
NVEs konklusjon etter vannressursloven.....	15
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	15

Sammendrag

Stranda Energiverk AS søker om konsesjon til å bygge et elvekraftverk uten reguleringsmagasin i Storelva ved Rødset i Stranda kommune. Kraftverket vil benytte et fall på 40 m fra kote 280 til kote 240 og er planlagt med en installert effekt på 2,0 MW. Midlere årlig produksjon er beregnet til 7,6 GWh. Utbyggingen vil berøre en strekning på 650 m av Storelva. Formålet med utbyggingen er å gi økt kraftproduksjon, samt inntekt for søker og grunneiere.

Prosjektet ligger i et område allerede påvirket av fysiske inngrep.

Stranda kommune stiller seg positive til utbygging og mener at avbøtende tiltak må sikre levekår for fisk, flora og fauna.

Møre og Romsdal fylke viser til at utbyggingen kan ha negative konsekvenser for dyreliv, især laksefisk. Fylket anbefaler at minstevannføringen økes.

Istad Nett støtter seg til informasjon fra Stranda Energiverk om at eksisterende 22 kV nett har ledig kapasitet, og at det i forhold til innmating på regionalt nett heller ikke er noen begrensninger i denne sammenheng.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler at minstevannføringen må sikres og at det er viktig med variasjon i vannføring over året. Flere undersøkelser i forhold til laks etterlyses.

Stranda Elveeigarlag går sterkt imot utbygging av Rødset kraftverk, da Rødsetfossen er oppgangshinder for laks i Storelva. Området nedenfor fossen og ned til utløpet av Moldskreddøla, er det viktigste naturlige gyteområde for laksen i elva.

NVE mener at det planlagte kraftverket kan være et positivt bidrag i lokal verdiskaping, og det vil gi økt kraftproduksjon i en region som har stort underskudd av kraft. Ulempene ved utbygging knytter seg hovedsakelig til levevilkårene for anadrom fisk på berørt strekning og i elva nedenfor kraftverket, samt noe redusert verdi av Rødsetfossen som landskapselement.

NVE mener at ulempene for livsmiljøet for anadrom fisk og det øvrige biologiske mangfoldet i og langs elva, samt ulempene for opplevelsesverdien av Rødsetfossen vil avbøtes i tilstrekkelig grad med slipp av mer minstevannføring enn omsøkt forbi inntaket. Installasjon av forbislippingsventil i kraftstasjonen vil sikre levevilkårene for anadrom fisk nedenfor kraftverket i Storelva. God terrengmessig tilpasning og tilsåing av midlertidige inngrepsområder vil avbøte de andre negative virkningene av en utbygging.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Stranda Energiverk AS tillatelse til å bygge Rødset kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Stranda Energiverk AS, datert 13.05.2008:

”Stranda Energiverk AS planlegger å utnytte deler av fallet i Storelva til kraftproduksjon i Rødset kraftverk og søker herved om følgende tillatelser:

- 1. Etter lov av 24. november 2000 om vassdrag og grunnvann om tillatelse til:*
  - Bygging av Rødset kraftverk hovedsakelig i samsvar med fremlagte planer, eventuelt med mindre endringer i den tekniske utførelsen.*
- 2. Etter lov av 29. juni 1990, nr 50 om produksjon, omforming, omsetning og fordeling av energi om tillatelse til:*
  - Å installere en generator på 2,0 MW med nødvendige elektrisk anlegg.*
  - Å installere nødvendig koplingsanlegg for nett-tilknytning.*
  - Anleggskonsesjon for 24 kV forbindelse fra kraftstasjonen og fram til eksisterende linje som passerer like ved den planlagte kraftstasjonen.*

Det søkes om tidsubegrenset konsesjon.

Det opplyses at det foreligger avtaler med berørte grunneiere som dokumenterer avtaler om overdragelse av alle rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av utredningen nedenfor.”

Fra utredningen av prosjektet refererer vi følgende:

”2.1 Hoveddata for kraftverket:

TILSIG

<i>Nedbørfelt</i>	<i>km²</i>	<i>54,8</i>
<i>Årlig tilsig til inntaket</i>	<i>mill. m³</i>	<i>111,5</i>
<i>Spesifikk avrenning</i>	<i>l/s/km²</i>	<i>64,4</i>
<i>Middelvassføring</i>	<i>m³/s</i>	<i>3,54</i>
<i>Alminnelig lavvassføring</i>	<i>m³/s</i>	<i>0,275</i>
<i>5-persentil sommer (1/5-30/9)</i>	<i>m³/s</i>	<i>1,616</i>
<i>5-persentil vinter (1/10-30/4)</i>	<i>m³/s</i>	<i>0,228</i>

KRAFTVERK

<i>Inntak</i>	<i>m.o.h.</i>	<i>280,0</i>
<i>Utløp</i>	<i>m.o.h.</i>	<i>240,0</i>
<i>Lengde på berørt elvestrekning</i>	<i>m</i>	<i>650</i>
<i>Brutto fallhøyde</i>	<i>m</i>	<i>40,0</i>
<i>Midlere energiekvivalent</i>	<i>kWh/m³</i>	<i>0,088</i>
<i>Slukeevne, maks.</i>	<i>m³/s</i>	<i>6,3</i>
<i>Slukeevne, min., antatt</i>	<i>m³/s</i>	<i>0,50</i>
<i>Tilløpsrør, diameter</i>	<i>mm</i>	<i>1700</i>
<i>Tilløpsrør, lengde</i>	<i>m</i>	<i>640</i>
<i>Installert effekt, maks</i>	<i>MW</i>	<i>2,0</i>
<i>Brukstid</i>	<i>timer</i>	<i>3800</i>

MAGASIN

<i>Dammens overløpshøyde</i>	<i>m o.h.</i>	<i>280,0</i>
------------------------------	---------------	--------------

<i>Normalvannstand ved utløpet</i>	<i>m o.h.</i>	<i>240,0</i>
PRODUKSJON		
<i>Produksjon, vinter (1/10 – 30/4)</i>	<i>GWh</i>	<i>2,5</i>
<i>Produksjon, sommer (1/5 – 30/9)</i>	<i>GWh</i>	<i>5,1</i>
<i>Produksjon, årlig middel</i>	<i>GWh</i>	<i>7,6</i>
ØKONOMI		
<i>Byggekostnad</i>	<i>mill. kr</i>	<i>25,2</i>
<i>Utbyggingspris</i>	<i>kr/kWh</i>	<i>3,31</i>
...”		

Uttalelser til søknaden

Søknaden har vært kunngjort i pressen og lagt ut til offentlig ettersyn i Stranda kommune. Videre er søknaden sendt på høring til Stranda kommune, Møre og Romsdal fylke, berørte statlige organisasjoner og private interesseorganisasjoner. NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Stranda kommune fattet følgende vedtak enstemmig i formannskapet 10.09.2008:

”Stranda kommune stiller seg positive til at Stranda Energiverk AS får bygge ut Rødset kraftverk. Følgjande element/vilkår bør vektleggast i NVE si konsesjonshandsaming:

- 1. Røyrgatetraseen vil i hovudsak liggje i skog (granskog) og langs eksisterande 22kV-line. Det er viktig at traseen får ei så god terrengtilpassing som råd er for å gi minst mogleg konsekvensar for natur og landskap.*
- 2. Storelva bør få ei minstevassføring som i størst mogleg grad opprettheld elva som verdifullt landskapselement, og sikrar levevilkåra for fisk, flora og fauna. Gyteområda for laks vert ikkje uberørt av denne utbygginga, og det bør setjast krav (t.d. minstevassføring, start-stopp-regime for kraftstasjonen) som gjer at skadeverknadene vert minimaliserte. Skulle slike skadeverknader oppstå over tid, må utbyggjar påleggjast kompensatoriske tiltak.*
- 3. Planlagt tiltak ligg i LNF-område i kommuneplanen for Stranda. Stranda kommune vil ikkje krevje utarbeidd reguleringsplan for tiltaket, og er innstilt på å gje dispensasjon i høve til overordna planverk etter § 7 i Plan- og bygningslova dersom NVE gir konsesjon til Stranda Energiverk AS i høve til vassressurslova.*
- 4. Stranda kommune ber om at detaljplan vert lagt fram som grunnlag for endeleg handsaming av dispensasjon i høve til plan- og bygningslova. Detaljplan vil og syne behovet for vidare lovhandsaming i høve til Jordlova (Lov 1995-05-12 nr 23) og Konsesjonslova (Lov 2003-11-28 nr 98).*
- 5. Stranda kommune føreset at NVE involverer kommunen før godkjenning av detaljplan for tiltaket, dersom det vert gitt konsesjon til Stranda Energiverk AS.”*

Møre og Romsdal fylke har sendt uttalelse i brev av 05.09.2008. Fra denne gjengis følgende:

”... Vi viser vidare til vår uttale 14.02.2005 i forbindelse med søknad 28.04.2005 om unntak fra Samla plan for Rødsetfoss kraftverk.

Det søkes nå om å bygge et elvekraftverk uten reguleringsmagasin i Storelva. Kraftverket skal utnytte fallet over en 640 m lang strekning fra inntak på kote 280 ned til kraftstasjonen på kote 240. Sammenlignet med søknaden i 2005 innebærer dette en lengdeøkning på 40 m. Røret skal

graves ned på vestsiden av elva. Maksimal slukeevne er oppjustert til 6,3 m³/s, en økning på 1,2 m³/s sammenlignet med 2005. Økningen i slukeevne nedfeller seg i redusert minstevannføring fra 360 l/s i 2005 til 250 l/s i foreliggende søknad. Minstevannføringen er nå satt til lavere enn alminnelig lavvannføring. Årlig produksjon er 7,6 GWh.

Møre og Romsdal fylke har ut frå sine ansvarsområde følgende merknader til aktuelle sak:

Innholdet i den nye søknaden er i alt vesentlig det samme som i 2005. Forskjellen ligger i økning i lengden på den berørte strekningen og økning i slukeevne, mens minstevannføring er foreslått redusert.

Kulturminne frå nyare tid

Kulturminne frå nyare tid er ikkje direkte berørt av eventuelle inngrep. Vi ber likevel om at inngrep i kulturlandskapet blir gjort så skånsomme som mogleg og at sår blir reparert.

Natur- og miljøvern

I vår vurdering av planene for etablering av Rødset kraftverk vil vi igjen sette fokus på Strandaelva som biologisk system med spesiell vekt på laks. I brev fra Direktoratet for naturforvaltning til Miljøvernverndepartementet 13.01.2005 ble Strandaelva prioritert i ordningen Nasjonale laksevassdrag. Møre og Romsdal fylke hadde den samme prioriteringa i sin høringsuttale 27.09.2004.

I den siste utvidelsen av antallet nasjonale laksevassdrag i Norge ble Strandaelva ikke valgt ut. De kvaliteter som ble trukket fram i omtalen av Strandaelva som nasjonalt laksevassdrag er fremdeles til stede i vassdraget.

Vi velger også å trekke fram igjen at til ordningen rundt nasjonale laksevassdrag følger et beskyttelsesregime som skal sikre at det ikke gjennomføres nye tiltak i vassdraget som kan være til skade for laksen. I forbindelse med vassdragsregulering er det i beskyttelsesregimet pekt på at "tiltak som fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning ikke kan gjennomføres."

I vurderingen av biologisk mangfold, slik det går fram fra Miljøfaglig Utredning AS, vil Rødset kraftverk få negative virkninger på elveøkosystemet øverst på lakseførende strekning. Fra utredningen den gang slukeevnen var satt til 5,1 m³/s, og minstevannføringen var foreslått til 360 l/s, leser vi at Strandaelva vil få "sterkt redusert vassføring fra rett ovafor Rødsetfossen til området ved kraftstasjon." Videre kan vi lese i rapporten fra den gang at "om en ser bort fra laksestammen i elva, antas den foreslåtte minstevannføring på 360 l/s å være tilstrekkelig til å ivareta andre hensyn som en viss produksjon av invertebrater og lignende. En må likevel regne med at en vil få en reduksjon av bunndyrproduksjonen, noe som må anses som negativt, selv om omfanget er lite." De faglige vurderingene gir således et klart uttrykk for at livsforholdene i elva endres i negativ retning. Ut fra den aktuelle omsøkte økningen i slukeevne og tilsvarende reduksjon i minstevannføring, vil virkningen på naturforholdene nå bli forsterket i negativ retning.

Apropos konkret kunnskap om artsmangfoldet i ferskvann vil vi igjen nevne at denne generelt er oppsiktsvekkende liten, spesielt på nord-vestlandet. Dette blir påpekt i en NINArapport om det biologiske mangfoldet i Batnfjordselva i Gjernes. I løpet av undersøkelsesperioden 2003 og

2004 ble det oppdaget til sammen ni nye arter for området. Fem av de ti døgnflueartene som ble funnet er nye for ytre Møre og Romsdal og fire av femten vårfluearter er nye for hele fylket!

Det er nå foretatt en avgrenset fiskeribiologisk undersøkelse i søknadsområdet av Rådgivende Biologer AS. Denne beskriver at elvestrekningen inneholder egnede områder for gyting og oppvekst av fiskunger. Det blir konkludert med at den planlagte utbyggingen ved Rødsetfossen i liten grad eller ikke i det hele vil påvirke potensialet for gyting og oppvekst av laksunger på strekningen mellom fossen og kraftstasjonen.

Vår vurdering

Vi er ikke kjent med at det er foretatt en detaljert kartlegging av det biologiske mangfoldet av virvelløse dyr i Strandaelva. I fravær av konkrete data om dette, men med eksempler fra slike studier i andre lokaliteter i området, mener vi det er en bærekraftig tanke å anta at Strandaelva inneholder en interessant og verdifull fauna av virvelløse dyr. Dette dyresamfunnet er en forutsetning for det videre biologiske nettverk som ender opp i livskraftige fiskebestander.

Strandaelva er lakseførende til Rødsetfoss. Aktuelle planer om kraftverk griper direkte inn i spørsmålet om forvaltningen av denne typen vassdrag.

Strandavassdraget er et ettertraktet sportsfiskevassdrag med årlige innrapporterte fangster enkelte år på flere tonn (mer enn ti tonn i 1990). Om ikke omsøkte elvestrekning for kraftutbygging fremstår som en ettertraktet lokalitet for sportsfiske, utgjør denne delen av vassdraget en komponent i en økologisk helhet. Området bidrar i produksjon og framvekst av fiskunger. Med endring av vannføringsregime og sterkt redusert vannføring i perioder, er vi redd for at denne elvestrekningen får redusert sin verdi som en opprinnelig og naturlig del av det økologiske hele.

Konklusjon

Med en foreslått minstevannføring lavere enn alminnelig lavvannsføring mener vi det omsøkte prosjektet er i konflikt med å ivareta øvre lakseførende del av Strandaelva som et naturlig, biologisk system. Om strekningen det her er snakk om synes kort sammenlignet med vassdragets fulle lengde, er ikke dette en bærekraftig forvaltning og langt fra en føre-vår holding i et verdifullt vassdragssystem.

Vi vil sterkt anbefale at minstevannføringen økes for å redusere negative endringer i elveøkosystemet.”

Istad Nett AS har sendt uttalelse i brev av 04.08.2008:

”... Stranda Energiverk skriver i sin søknad at eksisterende 22 kV nett har ledig kapasitet til å ta imot den planlagte produksjonen. Det er heller ingen begrensninger i det overliggende regionalnett. Produksjonen vil bli matet inn til Stranda transformatorstasjon.

Som kjent har Statnett sendt søknad om en ny 420 kV kraftlinje fra Fardal i Sogn til Ørskog. Denne er planlagt idriftsatt i 2012. Fram til dette tidspunkt vil det i perioder av året kunne oppstå begrensninger i transformorkapasitet i Ørskog transformatorstasjon vedr. innmating av ny produksjon fra underliggende regionalnett. Istad Nett som ansvarlig for regional kraftsystemutredning i Møre og Romsdal vil ta tak i denne problemstillingen etter ferien og samordne dette med de regionale selskaper og Statnett.”

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal har sendt uttalelse i brev av 03.09.2008

"Naturvernforbundet vil peike på at det i Stranda kommune finst vassdrag med gjennomgåande større biologisk mangfald enn det ein finn i vassdraget som er omsøkt utbygd ved Rødset kraftverk. Vi tenkjer då mellom anna på Langedalsvassdraget. På den andre sida vil utbygging av Langedalsvassdraget og andre vassdrag gjere sitt til at Storelva kan bli mellom dei betre som då er igjen. Behovet for ein delplan for vassdrag for Stranda kommune er stor, og det hastar med å få gjort eit slikt arbeid.

Når det gjeld konsesjonssøknaden for Rødset kraftverk vil Naturvernforbundet seie følgjande:

Behov for minstevassføring

Start/stoppkøyring er ikkje utelukka i søknaden. Slik køyring av kraftverket er uheldig i eit vassdrag og må utelukkast.

Foreslått minstevassføring er saman med slukeevne avgjerande for om det blir særleg variasjon i vassføringa over året. Vassføring utover minstevassføring som følgje av at vassføringa er under minste slukeevne eller over største slukeevne er aktuell berre svært få dagar i året. Variasjonen må aukast og minstevassføringa må ikkje vere for lita når variasjonen i vassføringa blir så mykje redusert.

Sjølv om det i rapporten blir sagt at utbygging vil ha lite å seie for laksen i dette høvet, meiner Naturvernforbundet at auka variasjon i samsvar med naturlege svingingar kan vere eit poeng. Laksen har mange trugsmål mot seg, og vilkåra for denne fiskearten må ikkje svekkast.

Av omsyn til laksen bør det vere krav om etterundersøkingar med omsyn til denne.

Fossekalen er ein fugl som blir påverka av vasskraftutbygging. Sjølv om det kan hende ikkje er tilhøve for hekking på utbyggingsstrekninga bør ein legge til rette for at hekking skal vere mogleg. Naturvernforbundet vil særskilt peike på at tilrettelegging av reirplass ved inntaksdam og utløpskanalen til kraftstasjon kan vere viktige. Her vil det ofte vere meir lyd enn elles, for kamuflering av ungeskrika til fossekalen. Her er det også eit visst tilsyn som gjer at hekkeplassane kan haldast vedlike.

Veg

Vegbygging vil alltid vere eit inngrep. Det er sjølv sagt stor skilnad på ein godt bygd veg og ein dårleg bygd veg. Men like fullt representerer vegar inngrep og meir køyring i område det ikkje er køyrt i før. Primært bør ein fjerne vegen etter utbygging. Sekundært unngå at vegar blir liggande grå etter utbygging. Under alle omstende må vegar vere stengde for alminneleg bruk av motorkøyrety, også i anleggstida.

Eksisterande høgspenteledning

Høgspentliner i form av luftliner er eit stort problem for hubro som blir drepen av straumgjennomgang i kontakt med desse linene. Luftlinene er truleg ein viktig årsak til at tidlegare livskraftige hubrobestandar i skogsområde no er borte i stor grad. Som eit avbøtande tiltak bør difor ny høgspentline leggjast som kabel i staden. Så langt vi veit er det god økonomi å gjere dette i alle fall der ein kan finne lausmassar i kabeltraseen, når ein tar med framtidige kostnader til rydding av luftledningstrasear. Etter kvart som skogen veks ser ein at breidda på ryddebelta blir store og kostnaden både med rydding og ikkje minst tapt skogproduksjon merkast.

Røyrigata vil delvis gå i same trase som eksisterande høgspenline. Dette bør føre til at denne strekninga no blir lagt i kabel. Eventuelle behov for oppgradering av eksisterande linenett bør også føre til at kabelløysinga blir brukt i alle fall så lenge det er tale om å kunne grave i lausmassar.

Grunngjeving for tiltaket

Naturvernforbundet har gjennom rapporten Kraftsituasjonen i Midt-Norge vist at det finst fleire alternativ enn utbygging av vassdrag for å dekke opp kraftbehovet i regionen.

Det er vist til at den eine fallrettshavaren skattar til Stranda. Slikt kan endre seg med bustad, så det bør leggest til grunn at fallrettshavarar skattar vanlegvis til ein eller annan kommune, men ikkje nødvendigvis den kommunen som blir påført negative verknader av ei utbygging.

At tiltaket skapar inntekt for utbyggar er normalt det argumentet som er mest å lite på. Med utbyggingskostnadene i dette prosjektet er vi ikkje fullt så sikre på det heller.

Rapport om biologisk mangfald

Biologisk mangfaldrapport er frå 2004 og i samsvar med veileder 1-2004. Sidan då er det kome nye krav i form av Veileder 3-2007.

Ei oppdatering for å fylle dei nye krava er i utgangspunktet nødvendig. Rapporten gir oss haldepunkt for at ei slik oppdatering ikkje ville tilføre saka nye moment. Det vi saknar mest er ei samanlikning av vassdraga i kommunen, og det vil vi like gjerne ha i form av ein kommunal delplan for vassdrag liknande den Rauma kommune har laga.”

Stranda Elveigarlag har sendt uttalelse i brev av 31.08.2008:

”Stranda Elveigarlag vil på det sterkaste gå imot utbygging av Rødsetfossen, i Strandaelva. Bakgrunnen for dette er at Rødsetfossen er endestasjon i Strandaelva for villaksen. Området nedanfor fossen og ned til utløpet av Moldskedøla, er det viktigaste naturlige gyteområde for laksen i Strandaelva. I ei av Sunnmøre si beste lakseelv ville dette vere galskap. I tillegg til kultivering som vert utført, er den naturlige gytinga i dette området alfa og omega for at vi fortsatt skal ha ein livskraftig laksestamme i Stranda. Det er også ein nasjonal handlingsplan i drift som skal sikre laksestammene for direkte inngrep i lakseførande vassdrag, der ordlyden er innan 2010, å fjerne desse. Ei eventuell utbygging på Rødset vil vere eit direkte brot på denne planen.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 23.10.2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”... **Stranda Elveigarlag**

Stranda Elveigarlag går i fråsegna sterkt imot utbygging av Rødset kraftverk, med grunngjeving om at ei utbygging vil øydelegge dei viktigaste naturlige gyteområda for laksen i Strandaelva.

Konklusjonen i fiskeutgreiinga utarbeida av Rådgivande Biologar slår fast at: “Den planlagte utbygginga av Rødsetfossen vil i liten grad eller ikkje i det heile påvirke potensialet for gyting og oppvekst av lakseunger på strekninga mellom fossen og kraftstasjonen”. Denne konklusjonen er basert på at det blir slept 250 l/s som minstevassføring, dette er om lag

alminneleg lågvassføring på strekninga (275 l/s). Forslaget til slepping av minstevassføring er i søknaden på 300 l/s om sommaren og 200 l/s om vinteren.

Det vil også bli montert omløpsventil i kraftstasjonen, som opnar dersom kraftstasjonen stoppar. Dette gjer at ved ein uforutsett stopp av kraftstasjonen, vil ikkje endringa i vassføringa nedanfor kraftstasjonen bli så merkbar.

Møre og Romsdal Fylke

Vedrørande kommentar til forvaltninga av laksestamma, viser vi til vår kommentar vedrørande Stranda Elveeigarlag si fråsegn.

Alminneleg lågvassføring for elvestrekninga det er søkt om er på 275 l/s. Dette er lågare enn forslaget til minstevassføring i konsesjonssøknaden, som er på 300 l/s om sommaren og 200 l/s om vinteren. Noko som gjer at botndyrproduksjonen til ein viss grad vil bli ivaretatt. Viser her til konklusjonen i bio/mangfald-rapporten.

Norges Naturvernforbund

Rødset kraftverk vil bli bygd som eit elvekraftverk, og ein vil dermed produsere kraft etter den vassmengda som er i elva. Start/stopp kjøring vil dermed bli uaktuelt.

Vedrørande kommentar om laksestamma, viser vi til vår kommentar vedrørande Stranda Elveeigarlag si ytring.

Vedrørande fossekallen, så kan vi sette opp hekkedasser på egna plasser i tilknytning til elva. Det vil bli lagt høgspenkabel frå kraftstasjonen til eksisterande høgspenlinje, som går rett forbi kraftstasjonsbygningen.

Det vil ikkje bli så mykje vegar på dette prosjektet. Det vil bli bygd veg fra Sætrevegen og ned til kraftstasjonen, ca. 80 meter. Fra Sætrevegen og opp til inntaket er der eksisterande skogsveg i tilknytning til den planlagde rørgatetraseen. Det må byggast ny veg på ca 150 – 200 meter frå enden av skogsvegen og fram til vassinntaket.”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Rødset kraftverk vil bygges og drives av Stranda Energiverk AS. Stranda Energiverk har inngått avtaler med grunneierne om overdragelse av alle rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 for utbygging av Rødset kraftverk i Stranda kommune til kraftproduksjon.

Søker ønsker å utnytte et fall på ca. 40 m i Storelva mellom kote 280 og kote 240. Kraftverket er planlagt med installert effekt på maksimalt 2,0 MW og årlig middelproduksjon på 7,6 GWh.

Utbyggingen vil berøre 650 m av elvestrekningen. Formålet med utbyggingen er å øke inntektene for søker og grunneiere, samt å bidra til økt kraftproduksjon.

Beskrivelse av området

Storelva ligger i Stranda kommune i Møre og Romsdal. Storelva renner sør-nord gjennom Strandadalen og ut i Storfjorden ved Stranda sentrum. Nedbørfeltet til Rødset kraftverk er på 54,8 km².

Inntaket er planlagt like ovenfor Rødsetfossen, som har et smalt løp, med steinknauser på begge sider. På den planlagte utbygningsstrekningen nedenfor fossen har elva et avtrappende, jevnt fall. Elvebunnen består av større stein og noe grus. På øvre del av utbyggingsstrekningen ligger det øst for elva en bratt, skogkledd skråning opp mot veien. Vegetasjonen er beskrevet som blåbærgranskog. Nedre del av strekningen er forbygd med stein for å hindre erosjon av dyrket mark. På vestsida av elva ligger det et belte med blåbærgranskog iblandet noe lauvskog. Ei bru krysser elva like oppstrøms den planlagte kraftstasjonen. I området er det spredt bebyggelse med flere gårdsbruk.

Storelva har tidligere vært utnyttet til kverndrift, sagbruk og andre formål knyttet til jordbruket langs vassdraget.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det er bygd tre småkraftverk i vassdraget tidligere, Juvfossen, 7,0 MW (2002), som ligger ca. 1 km nord for Rødset i sideelva Moldskreddøla, Engeset, 5,0 MW i Engsetelva (2007), som renner ut i Storelva 6-7 km oppstrøms for utløpet til Storfjorden, og Furset, 4,8 MW (2007) i Fursetelva, en sideelv til Storelva om lag 5 km ovenfor utløpet til Storfjorden.

Riksveg 60 går parallelt med og på østsida av Storelva på utbyggingsstrekningen. Ellers er det skogsbilveier vest for elva og ei bru over elva ved Rødset.

Eksisterende 22 kV kraftlinje følger vestsida av elva i utbyggingsområdet og passerer umiddelbart i nærheten av den planlagte kraftstasjonen.

Teknisk plan

Inntak

Det planlegges en dam i massiv betong med fritt overløp (kote 280) og tapperør i bunnen for tapping av minstevannføring. Dammen vil bli ca. 30 m lang og 5-6 m høy på det høyeste.

Rørgate

Tilløpsrøret vil få en lengde på ca. 640 m og diameter på 1700 mm. Det skal graves ned i morenemassene på hele strekningen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt ved elvebredden på ca. kote 240 på vestsida av Storelva, ca. 150 m fra riksvei 60. Bygningen vil få ei grunnflate på ca. 80 m² og bli oppført i betong og tre, tilpasset terrenget og byggeskikken på stedet. En kort avløpskanal fører vannet tilbake til Storelva. Det vil bli installert to aggregater med Francis-turbiner på hhv. 1,5 og 0,6 MW, med en samlet maksimal slukeevne på 6,3 m³/s, noe som tilsvarer 178 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er 0,50 m³/s.

Elektriske anlegg

Kraftverkets nominelle effekt blir på ca. 2,0 MW. Transformatorene vil ha omsetning på 6,6 kV/24 kV. Kraftverket vil bli koplet til 22 kV nettet til Stranda Energiverk med en ca. 20 m lang jordkabel.

Veier

Adkomst til kraftstasjonen og inntaket blir via eksisterende avkjøring fra Rv 60 og bru over elva. Det må bygges en 150 m lang vei nordover langs røtraseen i lett terreng til stasjonen. Eksisterende skogsbilvei kan benyttes i en lengde på ca. 200 m, og må forlenges med ca. 300 m sydover opp til inntaket.

Massetak og deponi

Det vil bli begrenset med overskuddsmasser i forbindelse med en eventuell utbygging. Massene vil bli lokalt plassert og tilpasset terrenget.

Hydrologiske virkninger

Det hydrologiske grunnlaget for kraftverksprosjektet er NVEs avrenningskart for årene 1961-90 og data fra målestasjonen 98.2 Øye i Bygdaelva på Hellesylt som ligger ca. 19 km sør for inntaket. Rødset kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 54,8 km². Bredekket areal er ca. 1 %. Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 3,54 m³/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet med NVEs program LAVVANN til ca. 0,28 m³/s. 5-persentil sommer- og vintervannføring er hhv. 1,62 m³/s og 0,23 m³/s. Tilsiget fra lokalfeltet på utbyggingsstrekningen utgjør 70 l/s. Lavvannføring inntreffer oftest om vinteren.

Etter utbyggingen vil vannføringen nedenfor inntaket i gjennomsnitt bli 0,8 m³/s eller 23 % av årstilsiget. Når vannføringen ligger innenfor kraftverkets slukeevne, vil det kun være minstevannføring som slippes forbi inntaket. I et middels år vil vannføringen være større enn største slukeevne i 60 døgn og mindre enn minste slukeevne i 17 døgn.

Produksjon og kostnader

Midlere årlig kraftproduksjon vil bli 7,6 GWh, fordelt på 2,5 GWh vinterproduksjon og 5,1 GWh sommerproduksjon. Om lag 77 % av tilsiget vil bli utnyttet til produksjon. Søker har beregnet kostnadene ved utbyggingen til 25,2 mill. kr med prisnivå 2007. Utbyggingsprisen vil bli 3,31 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til Stranda Energiverks beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Kraftanlegget vil totalt beslaglegge et midlertidig areal på ca. 17 dekar. Etter opprydding og revegetering av midlertidige anleggssteder vil det permanente arealbehovet være om lag 5 dekar til område for inntak og kraftstasjon.

Søker har avtaler med de to berørte grunneierne om overdragelse av alle rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket ligger i LNF-område.

Samlet plan (SP)

Vassdraget inngår ikke i Samlet plan prosjekter.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet mot kraftutbygging.

Inngrepsfrie områder

Ingen inngrepsfrie områder vil bli berørt.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært behandlet etter reglene i kap. 3 i vannressursloven. Den har vært kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt til lokale myndigheter og interesseorganisasjoner samt berørte parter for uttalelse. NVE har avholdt befarings med representanter for søker, grunneiere og kommunen. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene:

Stranda kommune stiller seg positive til utbygging og mener at avbøtende tiltak må sikre levekår for fisk, flora og fauna.

Møre og Romsdal fylke viser til at utbyggingen kan ha negative konsekvenser for dyreliv, især laksefisk. Fylket anbefaler at minstevannføringen økes.

Istad Nett støtter seg til informasjon fra Stranda Energiverk om at eksisterende 22 kV nett har ledig kapasitet, og at det i forhold til innmating på regionalt nett heller ikke er noen begrensninger i denne sammenheng.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler at minstevannføringen må sikres og at det er viktig med variasjon i vannføring over året. Flere undersøkelser i forhold til laks etterlyses.

Stranda Elveeigarlag går sterkt imot utbygging av Rødset kraftverk, da Rødsetfossen er oppgangshinder for laks i Storelva. Området nedenfor fossen og ned til utløpet av Moldskreddøla, er det viktigste naturlige gyteområde for laksen.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempene

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og ulempene ved tiltaket.

Fordeler

- Utbygging vil etter søkers beregninger gi 7,6 GWh i ny årlig produksjon.
- Tiltaket vil gi grunneiere, søker, kommunen og staten inntekter.
- Tiltaket kan bidra til å opprettholde lokal bosetning og gi lokal verdiskapning.

Ulemper

- Tiltaket vil redusere vannføringen betydelig i Storelva på utbyggingsstrekningen store deler av året.
- Gyte- og oppvekstforhold for anadrom fisk kan bli negativt påvirket ved en utbygging.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder et elvekraftverk uten reguleringsmagasin i Storelva ved Rødset. Kraftverket er planlagt med inntaksdam i betong, nedgravd rørgate, kraftstasjonsbygning, vei og tilkobling til eksisterende fordelingsnett. Kraftverket vil benytte et fall på 40 m fra kote 280 til kote 240.

Fisk og fiske

Rødsetfossen er oppgangshinder for anadrom fisk i vassdraget. I flere av høringsuttalelsene blir det uttrykt bekymring for anadrom fisk nedstrøms Rødsetfossen dersom kraftverket bygges. Stranda Elveeigarlag er negative til utbygging som de mener vil være til skade for fisk som gyter på strekningen. Både Stranda kommune, Møre og Romsdal fylke og Naturvernforbundet i Møre og Romsdal mener at minstevannføringen må settes høyere enn omsøkt, og på et nivå som sikrer levevilkårene for anadrom fisk. Naturvernforbundet foreslår variasjoner i krav til minstevannføring i samsvar med naturlige variasjoner gjennom året.

Rådgivende Biologer foretok i 2005 en undersøkelse av fiskebestanden på berørt strekning (vedlegg 6 i søknad). Det ble da ikke funnet anadrom fisk på strekningen, men det ble vurdert at anadrom fisk kan vandre opp til Rødsetfossen og at det finnes gytesteder for fisken på denne strekningen. En minstevannføring vil kunne avbøte negative konsekvenser for eventuell anadrom fisk på denne strekningen. Det konkluderes i undersøkelsen med at utbyggingen i liten eller ingen grad vil påvirke potensialet for gyting og oppvekst av laksefisk.

Strandaelva er tidligere vurdert til å klassifiseres som nasjonalt laksevassdrag, men ble ikke tatt med blant disse. Offisielle tall for fangst av laks og sjørøret foreligger siden 1895, men statistikken er sannsynligvis mangelfull før 1965. Årlig fangst har i perioden 1965-2001 stort sett variert mellom 1000 og 2000 kg, men i toppåret 1990 ble det innrapportert en samlet fangst på 10 168 kg. I 2005 ble det registrert 484 laks og 66 sjørøret i Strandaelva (herunder Storelva) i Lakseregisteret. I 2006 ble elva vurdert til å være "moderat/lite påvirket – ikke hensynskrevende" for laks og sjørøret. Nåværende og tidligere bestander ble vurdert til "stor" for begge arter.

NVE mener at det ved en eventuell utbygging må tas hensyn til at berørt elvestrekning kan bli benyttet av anadrom fisk, og minstevannføring som avbøtende tiltak ved en eventuell konsesjon må fastsettes så stor at levevilkårene for fisk kan bevares på strekningen.

Når driftsvannføringen i kraftverket er stor og det kun slippes minstevannføring, kan stopp i kraftverket medføre et brått fall i vannføringen i elva nedstrøms for utløpet. Alt vannet vil da gå som overløp forbi inntaket. Oppfylling av kulper og et storsteinet elveløp på utbyggingsstrekningen gjør at det vil gå noe tid før vannføringen i elva nedstrøms kraftstasjonen er tilbake på normalt nivå. Laks og sjørøret kan i slike tilfeller strande i elva når det ellers er lavt tilsig. Slipp av minstevannføring vil i slike tilfeller ikke kunne avbøte konsekvensene for laks og sjørøret nedenfor kraftverket uten at den settes svært høyt. Virkningen er størst på den 1 km lange strekningen ned til samløpet med sideelva Moldskreddøla.

Utbygger planlegger å installere omløpsventil i kraftstasjonen slik at vannføringen nedstrøms berørt strekning er sikret dersom kraftstasjonen stopper brått. NVE vurderer omløpsventil som et viktig avbøtende tiltak for å unngå stranding av fisk nedstrøms kraftstasjonen ved uforutsett utfall.

Landskap og friluftsliv

Utbyggingsområdet er ikke synlig fra riksvei 60, selv ikke etter løvfall om høsten. Nedre deler av den berørte elvestrekningen er godt synlig fra brua til sideveien som krysser elva. NVE vurderer likevel at Rødsetfossen har en verdi som landskapselement til tross for at den er lite synlig. Fosseløpet er smalt slik at landskapsinntrykket kan opprettholdes selv om vannføring i elva reduseres som følge av en utbygging. NVE er av den oppfatning at prosjektet vil påføre en liten negativ virkning på landskapet, men at det kan avbøtes med slipp av minstevannføring i tilstrekkelig grad.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler at man bør fjerne vei som planlegges lagt opp til inntaket og ned til kraftstasjonen, etter at anleggsfasen er ferdig. Dersom veien blir liggende bør den stenges for alminnelig bruk av motorkjøretøy.

Legging av rørgate og bygging av atkomstveier til inntak og kraftstasjon er synlige inngrep, men berører ikke noen verdifulle landskapselementer. Det alt vesentligste av rørgata vil følge eksisterende 22 kV-trasé. NVE mener bygging av veier vil være et lite inngrep i området, sett i lys av at det meste av traseen allerede er ryddet for trær, og bærer tydelig preg av menneskelig inngrep. Rørgata skal graves ned og revegetering av rørtraseen vil over tid redusere det negative inntrykket.

NVE mener de tekniske inngrepene vil ha begrenset effekt, og at NVE gjennom detaljplangodkjenning kan se til at anleggene tilpasses terrenget på en skånsom måte.

Prosjektet vil ikke føre til reduksjon av INON-områder.

Det er NVEs oppfatning at friluftsinnteresser ikke vil bli berørt ved en eventuell utbygging.

Biologisk mangfold

Det er ikke registrert noen verdifulle naturtyper eller rødlistearter i utbyggingsområdet. Terrenget som blir berørt av rørgate, kabel og kraftstasjon bærer preg av menneskelig aktivitet og består av triviell natur. Det er ikke registrert hekking eller næringssøk av fossefall langs elvestrekningen, men fossefall er vanlig ellers i vassdraget, noe som også kom frem av høringsuttalelsene.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler at det må legges til rette for at fossefall skal ha mulighet for å hekke langs utbyggingsstrekningen. NVE vurderer at en minstevannføring som ivaretar behovet for anadrom fisk også vil være tilstrekkelig for å bevare fossefallens levevilkår. Eventuelle avbøtende tiltak som opphenging av hekkedasser for fossefall må vurderes av Møre og Romsdal fylke (fylkesmannen), som er fagmyndighet.

NVE vurderer at inngrep i forbindelse med vei, rørgate, kabel og kraftstasjon i liten grad vil gi negative virkninger på biologisk mangfold.

Andre forhold

Det er ingen kjente kulturminner i inngrepsområdet.

Oppsummering

Prosjektet ligger i et område allerede påvirket av fysiske inngrep. NVE mener at det planlagte kraftverket kan være et positivt bidrag i lokal verdiskaping, og det vil gi økt kraftproduksjon i en region som har stort underskudd av kraft. Ulempene ved utbyggingen knytter seg hovedsakelig til

anadrom fisk på berørt strekning og i elva nedenfor kraftverket, og Rødsetfossen som landskapselement.

NVE mener at slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil opprettholde livsmiljøet for anadrom fisk og det øvrige biologiske mangfoldet i og langs elva, men opplevelsesverdien blir noe redusert på den berørte strekningen. God terrengmessig tilpasning og tilsåing av midlertidige inngrepsområder vil avbøte noe av de negative visuelle virkningene av en utbygging. Installasjon av forblippingsventil i kraftstasjonen vil sikre levevilkårene for anadrom fisk i Storelva nedenfor kraftverket.

NVEs konklusjon etter vannressursloven

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Stranda Energiverk AS tillatelse til å bygge Rødset kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Forholdet til energiloven

Søknaden omfatter tilknytning til eksisterende 22 kV nett med en kort jordkabel. Stranda Energiverk AS er ansvarlig for 22 kV ledning som går ca. 20 m fra den planlagte kraftstasjonen, og Istad Nett AS er ansvarlige for det regionale nettet. Uttalelser fra begge tyder på at innmating av produksjon fra kraftverket er uproblematisk, men at videre innmating til sentralnettet ved Ørskog tidvis kan være noe anstrengt. Løsning for dette må avklares direkte mellom berørte parter, dersom det skulle oppstå tidvise begrensninger.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Stranda Energiverk AS (søker) er områdekonsesjonær og vil selv stå for bygging drift av anlegget. NVE finner det ikke nødvendig med egen områdekonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV-nettet. Nødvendig høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Naturvernforbundet uttaler i sin høringsuttalelse at man bør benytte anledningen ved legging av rørgate og/eller oppgradering av linjenettet til å legge eksisterende høyspentlinje i jordkabel. Begrunnelsen er særlig hensynet til hubro. Etter NVEs oppfatning er dette et tema som ikke omfattes av denne søknaden. Stranda Energiverk AS må selv vurdere om de ønsker å gjennomføre dette samtidig som rørgrofta er tilgjengelig.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1, vannslipp

Alminnelig lavvannføring er i søknaden beregnet til 0,28 m³/s og 5-persentilverdiene for sommer- og vintervannføring er hhv. 1,62 m³/s og 0,23 m³/s. Middelvannføringen er oppgitt til 3,54 m³/s.

I søknaden er det foreslått minstevannføring lik 300 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 200 l/s i perioden 1. oktober til 30. april.

I notatet om effekter av utbyggingen på laksebestanden i Strandaelva, som er vedlagt søknaden, opplyses det at en minstevannføring på 250 l/s vil gi en relativt god vanndekning på utbyggingsstrekningen. Stranda kommune, Møre og Romsdal fylke og Naturvernforbundet mener at minstevannføringen må settes høyere enn omsøkt, og på et nivå som sikrer levevilkårene for anadrom

fisk. Naturvernforbundet foreslår variasjoner i minstevannføring i samsvar med naturlige variasjoner gjennom året.

NVE mener at minstevannføring som avbøtende tiltak skal gjenspeile sesongmessige behov. De naturlige variasjonene i lavvannføringene er betydelige i Storelva. Søker har beregnet at 5-persentilen om sommeren er ca. sju ganger så stor som tilsvarende vinterverdi ved inntaket. NVE mener at hensynet til anadrom fisk er den avgjørende faktor ved fastsettelse av minstevannføring. Etter vår oppfatning er søkers forslag til slipp av minstevannføring ikke tilstrekkelig til å ivareta forholdene for laks og sjøørret på utbyggingsstrekningen i Storelva. I tillegg vil det etter vår mening være nødvendig med høyere minstevannføring enn foreslått av søker for å ivareta Rødsetfossen som landskapselement.

NVE mener at det i perioden 1. mai-30. september må slippes 1,0 m³/s forbi inntaket til kraftverket. Resten av året vurderes 0,25 m³/s å være en tilstrekkelig minstevannføring. En slik minstevannføring vil etter vår oppfatning sikre det sesongmessige behovet for vanndekning og vannstrømning for anadrom fisk og det øvrige biologiske mangfoldet på utbyggingsstrekningen, samt Rødsetfossen som landskapselement.

Kraftproduksjonen ved slipp av økt minstevannføring vil bli ca. 6,7 GWh, om lag 0,9 GWh mindre enn oppgitt i søknaden. Utbyggingsprisen vil da øke til ca. 3,80 kr/kWh.

Minstevannføring skal registreres med eget måleopplegg ved inntaket.

Søker opplyser at det vil bli installert en automatisk forbislippingsventil i kraftstasjonen for å unngå problemer for anadrom fisk i Storelva nedstrøms utløpet ved en brå reduksjon i vannføring. NVE gir generelt et slikt pålegg dersom det er fiskestammer av betydning å ivareta. I dette tilfellet er Storelvas verdi for anadrom fisk så stor at det forsvarer et slikt pålegg. Kapasiteten på omløpsventilen skal være på 50 % av maksimal slukeevne.

Post 4, godkjenning av detaljplaner

Vi minner om at detaljplanene skal være godkjente av NVE før anleggsarbeidene kan påbegynnes. Disse må sendes i god tid til NVE sitt regionkontor i Førde. Detaljer ved tiltaket som veier, eventuelle massedeponier, støydemping, landskapsmessige forhold osv. vil ligge under denne post.

Rørgate skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljøhensyn.

Kommunen skal, i tråd med vanlig praksis, få anledning til å uttale seg om detaljplanene.

Post 5, naturforvaltning

Eventuelle pålegg etter posten forutsetter en direkte sammenheng mellom eventuelle skader/ulemper og tiltaket, og det må være et rimelig forhold mellom nytte og kostnad.

Post 6, automatisk fredete kulturminner

Ingen kulturminner blir berørt av utbyggingen. NVE viser til den generelle aktsomhetsplikten som utbygger har i forhold til automatisk fredete kulturminner. Utbygger plikter å varsle Møre og Romsdal fylke ved eventuelle funn.

Post 8, terskler m.v.

På dette tidspunktet er det lite aktuelt med krav til terskler eller andre biotopjusterende tiltak etter vilkåret på berørt strekning. Det er likevel tatt med standard vilkår om dette dersom det i framtida kan bli aktuelt.

Andre merknader

Utbyggingsområdet ligger i LNF-område i kommuneplanen. Stranda kommune uttaler at de ikke vil kreve utarbeidet reguleringsplan for tiltaket, men forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen.

NVE har ikke myndighet til å gi tillatelser etter forurensningsloven, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det må derfor søkes særskilt til Møre og Romsdal fylke (fylkesmannen) om nødvendige tillatelser etter lovverket.

Det må innhentes nødvendige tillatelser fra Statens vegvesen før eventuelle nye avkjørsler fra Rv 60 kan etableres i forhold til vegloven.

Naturvernforbundet etterlyser flere undersøkelser i forhold til laks. Møre og Romsdal fylke (fylkesmannen) er fagmyndighet og har ikke krevd ytterligere utredning om temaet. NVE anser derfor informasjonen om anadrom fisk som tilstrekkelig til at det kan fattes vedtak.